

ΕΛΜΕ Ν.ΣΜΥΡΝΗΣ-ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ-ΜΟΣΧΑΤΟΥ

Ε. Βενιζέλου 175, Καλλιθέα, 17675

τηλ.: 2109597711

e-mail: elmedath@gmail.com

Καλλιθέα, 19/6/2014

Τράπεζα Θεμάτων: Μηχανισμός παρακυβέρνησης του σχολείου, των μαθητών και των εκπαιδευτικών.

Τράπεζα θεμάτων ή τράπεζα θυμάτων;

Όπως είναι ήδη γνωστό, φέτος, οι γραπτές προαγωγικές εξετάσεις στην Α΄ τάξη του Γενικού Λυκείου (αλλά και του ΕΠΑΛ) διεξάγονται ενδοσχολικά και περιλαμβάνουν όλα τα διδασκόμενα μαθήματα εκτός των μαθημάτων της Ερευνητικής Εργασίας και της Φυσικής Αγωγής, με κοινά θέματα για όλα τα τμήματα του ίδιου σχολείου, που ορίζονται ως εξής: α) κατά ποσοστό 50%, με κλήρωση, από τράπεζα θεμάτων διαβαθμισμένης δυσκολίας και β) κατά ποσοστό 50%, από τον διδάσκοντα ή τους διδάσκοντες. Τα γραπτά θα διορθωθούν από τον καθηγητή που κάνει το μάθημα.

Τρεις μόλις ημέρες πριν τις εξετάσεις, «άνοιξε» η πρόσβαση στην τράπεζα θεμάτων στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ). Το ΙΕΠ σημειώνει ότι «σκοπός της τράπεζας θεμάτων είναι αφενός η κάλυψη του συνόλου της διδακτέας ύλης (μετά από σχετικό εξορθολογισμό της) από όλα τα σχολεία της χώρας ώστε να μη δημιουργούνται στους μαθητές μαθησιακά κενά από τάξη σε τάξη και αφετέρου να ομογενοποιηθούν τα κριτήρια αξιολόγησης για ένα αντικειμενικότερο σύστημα αποτίμησης της προόδου των μαθητών μας».

Δούρειος ίππος η Τράπεζα Θεμάτων

Στις «καινοτομίες» του νέου Λυκείου η σημαντικότερη είναι η έμφαση στις εξεταστικές δοκιμασίες που αφενός οδηγεί σε ένα «ξεκαθάρισμα» του μαθητικού πληθυσμού και αφετέρου απλώνει τη «σκιά της» στην ημερήσια διάταξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Και βέβαια είναι γνωστό ότι δεν υπάρχει καλύτερο έδαφος για να βαθύνει ακόμη περισσότερο τις ρίζες της η εκπαίδευση της ακριβοπληρωμένης αμάθειας, δεν υπάρχει καλύτερη λωρίδα ταχείας κυκλοφορίας για να τρέξουν ακόμη πιο γρήγορα οι εργολάβοι των εξετάσεων, τα φροντιστήρια και τα ιδιαίτερα!

Ωστόσο, το πιο «δηλητηριώδες» τμήμα του νέου Λυκείου αναμένεται να αναδειχθεί η Τράπεζα Θεμάτων που προβάλλει με φωτοστέφανο αθωότητας στις διακηρύξεις του Υπουργείου Παιδείας. Με την «καινοτομία» αυτή το Υπουργείο στοχεύει να πετύχει με ένα σμπάρο... πολλά τρυγόνια.

* Πρώτον να κανοναρχήσει και να ελέγξει τη διδακτική πράξη αναγκάζοντας τους εκπαιδευτικούς, στα πλαίσια ενός ατσαλάκωτου ομοιομορφισμού, να προσαρμόσουν το μάθημά τους στις «τανάλιες» της εξεταστέας ύλης και στον «τύπο» των ερωτήσεων της Τράπεζας Θεμάτων, εκτρέποντας το εκπαιδευτικό έργο σε τεχνικές απομνημόνευσης πληροφοριών. Ως «καλό» Λύκειο θα αναγορεύεται αυτό που μιμείται το φροντιστήριο. Αυτό δηλαδή που καλουπώνει και παραδίδει αποσπασματικές γνώσεις χρήσιμες για τις εξετάσεις.

* Δεύτερο, να βάλει την εκπαιδευτική διαδικασία στα εκπαιδευτικά φέρετρα της αυτοαξιολόγησης - αξιολόγησης μετατρέποντας τα σχολεία σε «νησί των νεκρών», και να διευκολύνει την κατηγοριοποίησή τους με αγοραία κριτήρια.

* Τρίτο, να αποθαρρύνει με την αύξηση των απορρίψεων εκείνους τους μαθητές που δεν κουβαλάνε από το σπίτι τους οικονομικές και μορφωτικές αποσκευές με στόχο να

τους εξοστρακίσει και από το Γενικό και από το Τεχνολογικό Λύκειο, κατευθείαν στην κατάρτιση, στα «παραμάγαζα» που ιδρύουν οι επιχειρηματίες της γνώσης.

*Τέταρτο, με την Τράπεζα Θεμάτων το Υπουργείο Παιδείας θα επιχειρήσει σταδιακά να αξιολογήσει τους εκπαιδευτικούς και τις σχολικές μονάδες με βάση τις επιδόσεις των μαθητών.

«Το παν είναι η εξεταστέα ύλη»

Η πρώτη εμπειρία με την Τράπεζα Θεμάτων για εκπαιδευτικούς και μαθητές ήταν το «τρέξιμο» στην εξεταστέα ύλη που για ορισμένα μαθήματα αλλά και για πολλά σχολεία ήταν και παραμένει ένας μεγάλος βραχνάς. Αγνοεί το Υπουργείο Παιδείας ότι σε ορισμένα, για παράδειγμα, φιλολογικά μαθήματα η εξεταστέα ύλη μόνο τυπικά μπορεί να ολοκληρωθεί λόγω του αυξημένου όγκου της; Όχι βέβαια. Φυσικά το γνωρίζει αλλά δεν το απασχολεί καθώς είναι της αντίληψης ότι «το να “βγάλεις” την ύλη είναι αξία. Το να μορφώσεις μαθητές είναι απλώς “ξεπερασμένη ιδεοληψία”.

Επίσης το Υπουργείο Παιδείας στη βάση της ίδιας αντίληψης παραγνωρίζει το γεγονός ότι οι σχολικές τάξεις δεν είναι «ομοίομορφες». Οικονομικές, κοινωνικές και εκπαιδευτικές διαφορές πριμοδοτούν ή δυσκολεύουν την ολοκλήρωση της εξεταστέας ύλης. Αξίζει να θυμηθεί κανείς στο σημείο αυτό τις πιέσεις για την ύλη σε σχολεία στα οποία οι καθηγητές προσλήφθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας 3 μήνες μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Και αν το Υπουργείο Παιδείας δια στόματος του πρώην Υφυπουργού κ. Κεδίκογλου απάντησε ότι «όπου υπήρξαν κενά προϊούσης της σχολικής χρονιάς για τη διδασκαλία των μαθημάτων, έχουν δοθεί οδηγίες προς τις σχολικές μονάδες και τους εκπαιδευτικούς, ώστε να διασφαλιστεί η κάλυψη της προβλεπόμενης ύλης, όπως για παράδειγμα με την αύξηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος εβδομαδιαίως», όσοι αναπνέουν την κιμωλία μέσα στην τάξη γνωρίζουν ότι η γνώση δεν είναι ένα πιάτο φαγητό που μπορεί κανείς να το φάει με μια κουταλιά αρκεί να του δοθεί μεγάλο κουτάλι. Στοιχειώδη γνώση να έχει κάποιος για την κατάσταση στις σχολικές τάξεις και για τους όρους της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της μάθησης αντιλαμβάνεται ότι η επιτάχυνση στην παράδοση της ύλης έχει καταστρεπτικές συνέπειες, καθώς χιλιάδες μαθητές που δεν μπορούν να ακολουθήσουν τους επιβαλλόμενους εντατικούς ρυθμούς αποθαρρύνονται και ενσωματώνουν την ήττα.

Συνέπειες όμως υπάρχουν και για τον εκπαιδευτικό που μπορεί να οδηγηθεί γρήγορα στην απώλεια του παιδαγωγικού του ρόλου, του δασκάλου εμψυχωτή, καθώς θα σπρώχνεται να μετεξελιχθεί σε μικρόψυχο ελεγκτή, έναν συμβολαιογράφο επιδόσεων, εξεταστή, επιτηρητή, διορθωτή, έναν κακοπληρωμένο τεχνικό χωρίς διάθεση και χαμόγελο.

Δεν χρειάζεται να καταναλώσουμε πολύ στατιστική για να αποδείξουμε ότι στήνεται ήδη ένας ολοκληρωμένος και «θωρακισμένος μηχανισμός αναχαίτισης» όσων ετοιμάζονται στο μέλλον να χτυπήσουν τις πόρτες του νέου Λυκείου. Πολύ γρήγορα η λειτουργία της «Τράπεζας» θα αυξήσει τη σχολική θνησιμότητα, δηλαδή την απόρριψη ή τους συγγενείς της, δηλαδή, την ενσωμάτωση της αδυναμίας, την απόγνωση, την αναχαίτιση, το ψαλίδισμα των προσδοκιών, το φόβο και την εγκατάλειψη. Μα θέλει το Υπουργείο Παιδείας ένα τέτοιο αποτέλεσμα; Πρωτίστως! Επείγεται να «ξεσκαρτάρει» το Γενικό Λύκειο, να το «ελαφρώσει», σαν μια επιχείρηση που θέλει να απαλλαγεί από το προσωπικό της.

Αναπροσανατολισμός της εκπαιδευτικής - μαθησιακής διαδικασίας

Η Τράπεζα Θεμάτων υποτάσσει τους μαθητές, υποτάσσει τους εκπαιδευτικούς, υποτάσσει συνολικά την εκπαιδευτική διαδικασία στις εξετάσεις. Η Τράπεζα θεμάτων, δηλαδή το είδος και η «ποιότητα» των ερωτήσεων, μπορεί αθέατα να προσανατολίσει τη μαθησιακή διαδικασία σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις, να υποβαθμίσει το «πώς» και το «γιατί» να πριμοδοτήσει συγκεκριμένους τρόπους διδασκαλίας ή διαβάσματος. Στην κατεύθυνση αυτή προφανώς ρίχνεται λίπασμα και από τις ερωτήσεις τύπου πολλαπλής επιλογής κλπ.

Στο πλαίσιο αυτό η "τράπεζα θεμάτων" αποτελεί μια καθαρή μορφή "πιστοποίησης" και όχι "αξιολόγησης" (με την πρωτεύουσα - κυριολεκτική της σημασία και όχι με την "τιμωρητική" - απαξιωτική της, που η νεοφιλελεύθερη διαστροφή την εννοεί). Με αυτό τον τρόπο "εξέταση" των μαθητών αυτοματοποιείται σιγά - σιγά η "πιστοποίηση" των κλασμάτων γνώσης που αποκτώνται και στο τέλος θα μπορεί να γίνεται και η βαθμολόγηση από υπολογιστικά συστήματα, καταργώντας κάθε παιδαγωγική - γνωσιακή λειτουργία και, εννοείται, βάζοντας στο περιθώριο τον ανθρώπινο παράγοντα - δάσκαλο - εκπαιδευτικό!

Παράλληλα η φροντιστηριακή εκγύμναση θα κερδίζει έδαφος ως «σώμα και πνεύμα» στο σχολείο εκτρέποντας το εκπαιδευτικό έργο σε τεχνικές απομνημόνευσης πληροφοριών και όχι αναλυτική επεξεργασία της ύλης και δημιουργικής αφομοίωσης από τους μαθητές. Ειδικότερα ως «καλό» Λύκειο θα αναγορεύεται αυτό που μιμείται το φροντιστήριο. Αυτό δηλαδή που καλουπώνει και παραδίδει αποσπασματικές γνώσεις χρήσιμες για τις εξετάσεις.

Αξιολόγηση με βάση τις επιδόσεις των μαθητών

Κατ' επανάληψη ο Υπουργός Παιδείας δηλώνει ότι η τράπεζα θεμάτων είναι «ένα μέσο πίεσης για την ολοκλήρωση του διδακτικού έργου των εκπαιδευτικών, για το οποίο και θα αξιολογούνται σε περίπτωση αποκλίσεων». Αν και πολλά θα μπορούσε να πει κανείς για τη δήλωση του Υπουργού Παιδείας τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα. Με την Τράπεζα Θεμάτων το Υπουργείο Παιδείας θα επιχειρήσει σταδιακά να αξιολογήσει τους εκπαιδευτικούς και τις σχολικές μονάδες με βάση τις επιδόσεις των μαθητών. Είναι προφανές ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας γνωρίζει πολύ καλά τις κοινωνικές παραμέτρους της σχολικής επίδοσης. Η στόχευση είναι αλλού και «φωτογραφίζει» κατευθείαν τον εκπαιδευτικό. Το ΥΠΕΠΘ θεωρεί κατάλληλο το χρόνο να προβάλλει συστηματικά μια, έτσι κι αλλιώς, διαδεδομένη αντίληψη σύμφωνα με την οποία για ό,τι «καλό» ή «κακό» γίνεται στα σχολεία την ευθύνη την έχει ο εκπαιδευτικός. «Το παν εξαρτάται από το δάσκαλο» θα αναφωνήσει σε λίγο με βικτωριανή υποκρισία. Μια τέτοια αντίληψη, όπως γίνεται φανερό, εναποθέτει μεγάλο φορτίο ευθύνης στους ώμους του δασκάλου και συνήθως, όταν τίθεται θέμα σχολικής αποτυχίας ή εκπαιδευτικής κρίσης, ο δάσκαλος είναι ο «αποδιοπομπαίος τράγος». Με αυτό τον τρόπο γίνεται ευκολότερη υπόθεση η επιβολή αυταρχικών μέτρων αξιολόγησης, εντατικοποίησης και διοικητικού ελέγχου.

Πρόεδρος

Χρήστος Κάτσικας

Ο Γεν. Γραμματέας

Μάκης Μαυρέλης